

GEC NERA

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA **ECOLOGICAL COOPERATION GROUP NERA**

325600 - ORAVITA Str.1 Decembrie 1918 nr.60 etaj 2 Judetul Caras Severin
Telef. 0255-571224, 0255-572026, 0722 437 197 , fax 0255- 572026
www.gecnera.ro, E-mail: gecnera@yahoo.com

Nr. 1538/MM/.30.09.2010

RAPORT DE MONITORIZARE ALTERNATIVĂ A MEDIULUI în zona parcurilor și rezervațiilor naturale din sudul Banatului.

- Septembrie 2010 -

I. Scopul monitorizării alternative a mediului

Monitorizarea alternativă, prin activități de voluntariat, a mediului în zona parcurilor naturale din sudul Banatului plasate pe teritoriul României și Serbiei reprezintă una din activitățile principale ale Grupului Ecologic de Colaborare Nera. Prin această activitate voluntarii, care activează în cadrul centrului transfrontalier de voluntariat al GEC Nera, colectează informații privind starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona acestor arii naturale protejate precum și despre cele mai frecvente fenomenele de agresiune împotriva mediului provocate de activitățile antropice.

Informațiile sunt percepute la nivelul simțurilor umane de bază iar abilitățile de selectare a acestor informații, în funcție de relevanța lor pentru scopul propus, au fost dobândite de către voluntari în urma unui training de specialitate.

Informațiile colectate sunt înscrise în formulare (fișe) de monitorizare alternativă a mediului iar pe baza lor GEC Nera întocmește rapoarte periodice incluzând concluzii privind starea mediului și recomandări privind direcții de acțiune pentru autoritățile direct responsabile de implementarea politicilor publice de protecția mediului în aceste zone. Ulterior aceste rapoarte sunt distribuite tuturor factorilor interesați (autorități, presă, populația locală, agenți economici, ONG-uri, etc).

Rapoartele de monitorizare au rolul de a furniza informații alternative din zona societății civile și de a contribui la fundamentarea de decizii corecte care să prevină și să stopeze fenomenele de agresiune împotriva mediului și în special împotriva patrimoniului natural al parcurilor și rezervațiilor naturale plasate în sudul Banatului. În același timp aceste rapoarte reprezintă o atitudine civică concretă asumată de către voluntarii din cadrul centrului de voluntariat al GEC Nera față de impactul negativ al agresiunilor împotriva mediului.

II. Zonele și perioada de monitorizare

În perioada 24 - 25 septembrie 2010 voluntarii GEC Nera au realizat o misiune de monitorizare în interiorul perimetrului fostelor exploatare de minereu de uraniu Ciudanovița - Lișava - Natra și pe traseul căii ferate Oravița - Anina, obiective situate în imediata apropiere a Parcului Național Semenic - Cheile Carașului.

Monitorizarea a vizat interiorul localităților Brădișoru de Jos, Ciudanovița - cartierul minier și Anina precum și zone din extravilan ce includ amplasamentele de depozite (halde) de deșeuri miniere din perimetrului Ciudanovița - Lișava - Natra.

III. Starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona monitorizată.

25 septembrie 2010, monitorizare alternativă și protest împotriva poluării cu deșeurii miniere radioactive în apropiere de halda mare din Ciudanovița.

urme de șiroire a apelor meteorice iar aluviunile transportate confirmă că aceste ape ajung pe cale gravitațională direct în pâraurile Lișava și Jitin.

b) Solul

În interiorul perimetrului Ciudanovița – Lișava – Natra au fost monitorizate 4 depozite de deșeurii miniere care provin de la fostele exploatări de minereu de uraniu și care ocupă o suprafață totală de cca 8 ha.

Gură de mină în Ciudanovița (Foto RL)

Din informațiile furnizate de localnici în interiorul acestui perimetru exista cca 30 de depozite de deșeurii miniere (hălzi) care ocupă o suprafață totală de cca 20 ha .

În interiorul localității Anina a fost monitorizat depozitul de deșeurii miniere de la Puțul 1 care provin de la fostele exploatări de cărbune și care ocupă o suprafață totală de cca 0,9 ha. Din informațiile furnizate de localnici pe raza orașului Anina exista cca 6 depozite de deșeurii miniere care ocupă o suprafață totală de cca 8 ha .

În ambele cazuri depozitele monitorizate sunt amplasate direct pe sol fără a exista lucrări de impermeabilizare a platformei de depozitare. Întreaga suprafață a acestor depozite nu este protejată iar incintele nu sunt împrejmuite permițându-se în acest fel contactul direct al localnicilor și animalelor cu materialul din depozite.

În cazul depozitelor monitorizate din perimetrul Ciudanovița – Lișava – Natra nu au fost întinse panouri de informare și avertizare privind pericolul potențial de iradiere pe care îl au aceste depozite.

În perimetrul Ciudanovița – Lișava – Natra au fost identificate 25 de construcții industriale abandonate în stare avansată de degradare și cca 15 depozite de deșeurii provenite de la construcțiile demolate.

a) Apa

Pe întregul traseu monitorizat, în special în interiorul localităților, există depozitate în albia și pe malurile pâraurilor Lișava, Jitin și Gârliște ambalaje de plastic.

Concentrațiile cele mai mari de ambalaje de plastic au fost observate în localitatea Anina.

Concentrațiile cele mai mari de ambalaje de plastic au fost observate în localitatea Anina.

Din 4 galerii miniere din perimetrul Ciudanovița – Lișava – Natra se scurg în pâraurile Lișava și Jitin debite de apă care variază între 0,4 l/s și 2,5 l/s. Apa acestor surse este ușor colorată în roșu.

În cazul tuturor depozitelor de deșeurii miniere întâlnite se observe

IV. Concluzii

Pe teritoriul comunei Ciudanovița din județul Caras Severin, în perimetrul minier Ciudanovița – Natra – Lișava a existat cea mai mare exploatare de minereuri radioactive din Banat și a doua din România. În acest caz principalul material purtător de radionuclizi este *pechblenda* sau oxidul de uraniu (U_3O_8).

Halda mare din Ciudanovița

În zona perimetrului Ciudanovița – Natra – Lișava sunt afectate de poluarea cu deseuri miniere radioactive 5 localități de pe teritoriul administrativ al orașului Oravița și al comunelor Ciudanovița și Grădinari care însumează în total un număr de 4000 locuitori.

Astăzi exploatarea este sistată iar arealele miniere au intrat în conservare. Fosta exploatare a lăsat în urmă peste 30 de halde de materiale sterile majoritatea cu niveluri de radiații de peste 10.000 cps (200 cps reprezintă valoarea de prealarmare). Din interiorul galeriilor și a puțurilor abandonate ies la

suprafață emisii de gaze radioactive ce conțin ^{222}Rn (radon) și ^{220}Rn (toron) și ape de mină încărcate cu suspensii radioactive. Măsurătorile au fost făcute cu echipament de specialitate de către persoane interesate din zonă.

În cazul minei Ciudanovița apele de mină sunt tranzitate printr-o instalație de epurare cu tehnologie învechită și apoi evacuate în pârâul Jitin având un nivel al radiațiilor ce depășește de cinci ori limita maximă admisă. Pârâul Jitin traversează până la confluența cu râul Caraș localitățile Ciudanovița, Ciudanovița – colonie și Jitin.

În cazul minelor Lișava și Natra apele de mină, având un nivel al radiațiilor de trei sute de ori mai mare decât limita admisă, sunt evacuate direct în pârâul Lișava care trece, până la confluența cu râul Caraș, prin localitățile Bradisorul de Jos aparținătoare orașului Oravița și Greoni aparținătoare comunei Grădinari.

În întreg perimetrul minier Ciudanovița – Natra – Lișava apele meteorice care se scurg de pe haldele neprotejate de steril minier radioactiv sunt dirijate natural spre pârurile Jitin și Lișava.

Activitatea de conservare a minelor este administrată de Ministerul Economiei prin SC Conversmin SA iar Compania Națională a Uraniului – Sucursala Miniera Banat Oravița este antreprenorul lucrărilor de închidere a minelor.

Deși prin mijlocul zonei trece Drumul Județean 573 - o arteră importantă de circulație, atât de-a lungul drumului cât și în comunitățile locale plasate pe cursul pârâurilor Jitin și Lișava, lipsesc aproape în totalitate activitățile de informare, avertizare și protecție a populației privind pericolele generate de deseurile miniere radioactive.

În ultimii ani fenomenul de poluare radioactivă este prezentant în mod frecvent în presa centrală și locală însă datorită lipsei unei informații cu caracter practic și a insuficienței conștientizării a pericolului de iradiere localnicilor practică în mod frecvent activități care îi expun în mod constant acestui pericol precum: pășunatul animalelor pe haldele de steril minier, adăpatul animalelor și stropitul grădinilor cu apă poluată cu deseuri miniere din pârâurile Jitin și Lișava, agricultură pe soluri încărcate deseuri radioactive, comerț cu produse agricole obținute din zonele contaminate, executarea de construcții și anexe gospodărești cu materiale provenind din haldele de deseuri miniere, etc.,

Direcția de Sănătate Publică Caras – Severin nu dispune de studii care să ofere informații de tip cauză - efect privind îmbolnăvirile de cancer și alte boli specifice expunerii la radiații în rândul locuitorilor din zona proiectului dar există medici locali, membrii ai GEC Nera, care susțin că procentul de îmbolnăviri de acest gen la locuitorii din zona proiectului este mai mare cu 40 % decât în alte zone.

V. Recomandări privind reducerea/stoparea poluării cu deșerii miniere și protejarea populației în zona monitorizată.

-Restructurarea programului de închidere a minelor în zonele Ciudanovița – Natra – Lișava și Anina în sensul alocării cu prioritate a fondurilor pentru lucrări de suprafață destinate ecologizării depozitelor (haldelor) de deșeurii miniere și implicit a protecției populației afectate de poluarea cu radiații.

-Evacuarea sau neutralizarea, prin încadrarea în piesaj, a deșeurilor provenite din demolarea construcțiilor industriale din zona Ciudanovița – Natra – Lișava.

-Realizarea unei campanii de informare și conștientizare populației afectate privind pericolul și consecințele radiațiilor nucleare provenite de la deșeurile miniere și măsurile de autoprotecție. Campania ar putea include:

- distribuirea de către voluntari, la domiciliu și în spații publice, a unor publicații informative (pliante , fluturași, postere etc.).

- sesiuni de informare destinate personalului din școli și primării și dispensare rurale.

- Montarea de panouri de informare și avertizare pe Drumul Județean 573 și în zona depozitelor de deșeurii miniere.

Colectiv de redactare:

-ing. Constantin Crețu - consultant pentru evaluarea stării factorilor de mediu apă, sol, aer (GEC Nera)

-biolog Mariana Corcodel -consultant pentru conservarea biodiversității

-biolog Mirabela Schinteie -consultant pentru conservarea biodiversității

-dr.ing Cornel Popovici Sturza -consultant proceduri de monitorizare alternativa a mediului

-lector univ. drd. Ileana Rotaru -consultant comunicare

Notă:

Raportul s-a realizat prin procesarea a 12 fișe de monitorizare alternativă a mediului, întocmite de către voluntari în perioada de monitorizare.

Aceste documente cuprind informații suplimentare, probe (acolo unde este cazul) , imagini, și pot fi puse la dispoziția celor interesați.

Persoană de contact: : Doina Margineanu - consilier relatii cu mass media; tel./fax 0255 572 026; 0722 437 197; e-mail: gecnera@yahoo.com; www.gecnera.ro.

